

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobců: **a) H. A H., b) S. J. K., c) A. H. A H., d) M. A H., a e) S. A H.**, všichni zast. Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem se sídlem Havlíčkovu náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2018, č. j. 3 A 71/2016 – 92,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2018, č. j. 3 A 71/2016 – 92, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí ministra vnitra ze dne 19. 2. 2016, č. j. MV-156398-4/VS-2015, **se ruší a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobcům na náhradu nákladů řízení částku 50 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich právního zástupce Mgr. Pavla Čížinského, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Ministr vnitra rozhodnutím ze dne 19. 2. 2016, č. j. MV-156398-4/VS-2015, zamítl rozklad žalobců a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 8. 2015, č. j. VS-2041/835.3/2-2014, kterým žalovaný nevyhověl žádosti žalobců o udělení státního občanství České republiky, neboť žalobce a) ani žalobkyně b) nesplnili podmínku prokázání znalosti českého jazyka zakotvenou v § 7 odst. 1 písm. d) zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním občanství“), a specifikovanou ve vyhlášce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 137/1993 Sb., kterou se stanoví kritéria pro prokazování znalosti

českého jazyka žadatelů o udělení státního občanství České republiky (dále jen „vyhláška č. 137/1993 Sb.“). Vzhledem k tomu, že žalobci podali žádost o udělení státního občanství u Krajského úřadu Ústeckého kraje dne 19. 12. 2013, bylo řízení vedeno na základě přechodného ustanovení § 74 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), účinného od 1. 1. 2014 (dále jen „současný zákon o státním občanství“), podle dosavadních právních předpisů.

[2] Při seznámení s obsahem spisu žalobkyně b) uvedla, že v českém jazyce neumí příliš psát ani číst, v běžném životě se však dorozumí, neboť mezi jejími známými jsou i občanky České republiky. Žalobce a) uvedl, že český jazyk používá denně při své práci ve směnárně a že již tři měsíce navštěvuje kurz českého jazyka, ani jeden z nich však nebyl schopen ani přibližně reprodukovat předložený text, přestože jej již četli při podání žádosti.

[3] Ministr vnitra neshledal důvody pro prominutí podmínky znalosti českého jazyka na základě § 11 odst. 4 zákona o státním občanství. Žalobci neuvedli žádnou skutečnost, která by jim znemožňovala osvojit si znalost českého jazyka, délka jejich pobytu v České republice (12 let) jde tedy v tomto případě v jejich neprospěch, neboť měli dostatek času se jazyku naučit. Další skutečnosti uváděné žalobci, tedy že celé rodině byl udělen azyl, že žalobkyně b) a žalobce c) se v minulosti stali oběťmi zvůle cizinecké policie, která jim i přes platné vízum odepřela vstup do České republiky a násilím je přinutila vycestovat zpět do země původu, v důsledku čehož měla žalobkyně b) potratit a žalobce c) onemocnět mozkovou obrnou, takže je odkázán na specializovanou lékařskou péči, za kterou musí cestovat do zahraničí, nepředstavují důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství, na jejichž základě by bylo možné prominout nesplnění podmínky prokázání znalosti českého jazyka, neboť takové důvody by měly být v příčinném vztahu k nesplnění výše uvedené zákonné podmínky. Zákon o státním občanství sice obsahuje možnost zmírnění zákonných podmínek ve prospěch žadatelů se statutem azylanta, nicméně tato úprava se nevztahuje na prominutí podmínky prokázání znalosti českého jazyka.

[4] Ministr vnitra uvedl, že nepochybně, že se žalobci v běžných životních situacích dorozumí, zákon o státním občanství však stanoví vyšší požadavky, a to prokázání znalosti českého jazyka, které vyhláška č. 137/1993 Sb. konkretizuje požadavkem na gramatickou správnost a plynulost vyjádření a schopnost porozumět psanému textu. K ověření těchto znalostí není zapotřebí odborné lingvistické znalosti.

[5] Žalobci c), d) a e) byli v době rozhodování správních orgánů nezletilými dětmi a ministr vnitra proto vyšel ze zásady jednotného státního občanství rodičů a dětí. Z tohoto důvodu nebyla žalobkyni e) ani prominuta podmínka dle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o státním občanství (nejméně pětiletý trvalý pobyt na území ČR ke dni podání žádosti).

[6] Rozhodnutí ministra vnitra napadli žalobci žalobou, kterou však Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 21. 2. 2018, č. j. 3 A 71/2016 – 92, zamítl.

[7] Městský soud se neztotožnil s námitkou žalobců, podle nichž je ve vyhlášce č. 137/1993 Sb. rozsah požadované znalosti českého jazyka formulován vágně a rozporně

pokračování

s důvodovou zprávou k zákonu o státním občanství. Městský soud shledal znění § 1 odst. 1 uvedené vyhlášky zcela jednoznačným, srozumitelným a souladným s důvodovou zprávou k zákonu o státním občanství. Skutečnost, že žalobci byli schopni sami bez pomoci tlumočníka projít procesem podání žádosti a pohovorem, ještě neznámá, že splnili požadavky plynulosti a správnosti při reagování na otázky vztahující se k běžným situacím denního života. Vyhláška nepožaduje od žadatelů absolutně gramaticky správný projev prostý chyb, požaduje však vyšší úroveň znalosti českého jazyka, než jaká je zapotřebí pro pouhé dorozumění se v běžných situacích, neboť klade důraz na plynulost a jazykovou správnost projevu. To však neznámá, že by vyžadovala současně vyšší lingvistickou odbornost pracovníků vyřizujících žádosti o udělení státního občanství. Vyhláška vyžaduje pouze základní znalost češtiny, jejíž součástí jsou i kritéria uvedená v jejím § 1 písm. a).

[8] Dále městský soud uvedl, že se ztotožňuje s žalobci v tom, že prominutí splnění podmínky znalosti jazyka dle § 11 odst. 4 zákona o státním občanství nemusí být ve vazbě na podmínku dle § 7 odst. 1 písm. d) zákona, resp. k prominutí splnění podmínky znalosti jazyka dle § 11 odst. 4 zákona o státním občanství může dojít z důvodu zvláštního zřetele hodného odlišného od § 7 odst. 1 písm. d) zákona, vždy je však třeba, aby mezi důvodem hodným zvláštního zřetele a podmínkou, která má být prominuta, existovala příčinná souvislost. Takovým důvodem může být např. vážná nemoc či vysoký věk žadatele, který usiluje o prominutí dané podmínky, naopak jím není udělení azylu či délka pobytu na území České republiky. Tvrzení bezpráví ze strany cizinecké policie se týká okolností příchodu žalobců na území České republiky, pro předmětné řízení není relevantní. Zdravotní postižení člena rodiny nelze považovat za důvod hodný zvláštního zřetele, pro který by bylo možné prominout splnění podmínky jinému členu rodiny. Pokud jde o zohlednění délky pobytu žalobců na území České republiky, ztotožnil se městský soud se závěrem ministra vnitra, podle něhož jde tato skutečnost spíše k jejich tíži. Soud rovněž podotkl, že žalobci a) a b) přicestovali do České republiky ve věku, kdy měli možnost si český jazyk na požadované úrovni osvojit bez větších obtíží. Dodal, že žalobci v žádosti o prominutí předmětné podmínky neuvedli žádné konkrétní okolnosti, na jejichž základě by bylo možné danou podmínku prominout; výše uvedené skutečnosti uvedli až v rozkladu.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Proti rozsudku městského soudu podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) kasační stížnost, v níž namítají především nesprávnost závěru o tom, že důvody hodné zvláštního zřetele dle § 11 odst. 4 zákona o státním občanství mohou představovat pouze skutečnosti, které jsou ve vazbě na podmínku stanovenou v § 7 odst. 1 písm. d) nebo e) téhož zákona, kterou žadatel nesplnil.

[10] Stěžovatelé mají za to, že bod 35 napadeného rozsudku je formulován nejasně, když na jedné straně popírá nutnost vazby mezi důvodem hodným zvláštního zřetele a obsahem podmínky, jejíž splnění je promíjeno, na straně druhé ovšem současně požaduje přímo příčinnou souvislost.

[11] Dle stěžovatelů je výklad § 11 odst. 4 zákona o státním občanství nepřipustně zužující a rozporný se zásadou *in dubio mitius*, neboť z uvedeného ustanovení nelze

dovodit, že by se tyto případy musely zakládat na důvodech, které mají vztah právě k oné podmínce, kterou žadatel nesplnil. Stěžovatelé upozorňují, že předmětné ustanovení hovoří o „*případech*“, nikoliv „*důvodech*“ hodných zvláštního zřetele. Zatímco „*důvod*“ je určitou skutečností, která v řízení vyjde najevo a je jen jednou ze skutečností významných pro příslušné řízení, pojem „*případ*“ se vztahuje k věci jako celku.

[12] Použitý výklad daného ustanovení neodpovídá ani běžné praxi žalovaného, který tvrdí, že případem dle § 11 odst. 4 zákona o státním občanství může být zdravotní stav či vysoký věk žadatele, a to i v případě prominutí podmínky dle § 7 odst. 1 písm. e) uvedeného zákona (plnění povinností vyplývajících z právních předpisů v oblasti cizineckého práva a v oblasti veřejného zdravotního pojištění, sociálního zabezpečení, důchodového pojištění, daní, odvodů a poplatků). Vazba mezi nesplněním této podmínky a zdravotním stavem či věkem žadatele bude přitom spíše výjimečná.

[13] Stěžovatelé z hlediska systematického výkladu upozornili na to, že současný zákon o státním občanství v § 14 odst. 4 a 5 vyjímá z povinnosti prokázat znalost češtiny a reálií ty žadatele, kteří trpí tělesným nebo mentálním postižením znemožňujícím jim osvojit si znalost češtiny a znalost reálií, a vyjímá rovněž ty žadatele, kteří jsou starší než 65 let, vedle toho však v § 15 odst. 3 nadále umožňuje prominout splnění obou těchto podmínek z důvodů hodných zvláštního zřetele, je tedy zřejmé, že pojem „*důvody hodné zvláštního zřetele*“ zahrnuje širší skupinu okolností, než pouze skutečnosti, pro které žadatel nebyl objektivně bez svého zavinění schopen splnit předmětné podmínky. Stěžovatelé rovněž upozornili na to, že dle § 15 odst. 5 současného zákona o státním občanství je jedním z důvodů hodných zvláštního zřetele pro prominutí jedné z podmínek pro udělení státního občanství rovněž udělení mezinárodní ochrany.

[14] Stěžovatelé mají za to, že účelem § 11 odst. 4 zákona o státním občanství je odstranění přílišné tvrdosti zákona, přičemž lze vzít v potaz i jiné okolnosti, než pouze omluvitelné důvody nesplnění některé z podmínek udělení státního občanství, například okolnosti, které by dnes představovaly důvod pro udělení státního občanství dle § 16 současného zákona o státním občanství (udělení státního občanství by bylo významným přínosem pro Českou republiku z hlediska vědeckého, vzdělávacího, kulturního, sportovního, slouží k plnění mezinárodních závazků České republiky nebo účelům humanitárním, nebo je v jiném státním zájmu).

[15] Stěžovatelé dále nesouhlasí se závěrem městského soudu, podle něhož k výkladu pojmu důvody hodné zvláštního zřetele existuje rozsáhlá judikatura. Judikatura k této otázce je dle stěžovatelů nepočtená a nejednoznačná, přičemž hovoří spíše v jejich prospěch. Za jediný etablovaný judikatorní závěr považují tvrzení, že mezi důvody hodné zvláštního zřetele patří vysoký věk či zdravotní stav, a to bez konkrétní vazby na nesplnění podmínek dle § 7 zákona o státním občanství. Stěžovatelé upozornili na skutečnost, že rovněž v případě pojmu „*závažné důvody*“ (k pobytu cizince s oprávněním k trvalému pobytu mimo území států EU delším 12 měsíců) dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, judikatura správních soudů odmítla jeho restriktivní výklad.

pokračování

[16] Stěžovatelé zopakovali, že je jim známo, že na udělení státního občanství nemají právní nárok, mají však nárok na řádné odůvodnění případného zamítavého rozhodnutí o jejich žádostech, a tedy i na to, aby žalovaný uznal, že jimi tvrzené skutečnosti představují důvody hodné zvláštního zřetele, a následně, aby žalovaný na základě přezkoumatelného správního uvážení rozhodl, zda jim splnění podmínky dle § 7 odst. 1 písm. d) zákona o státním občanství promine, či nikoliv.

[17] Pokud jde o zohlednění délky jejich pobytu na území České republiky, mají stěžovatelé za to, že závěr o tom, že tato skutečnost jde spíše k jejich tíži, vychází z výše uvedeného nesprávného právního názoru, podle něhož je na místě na základě § 11 odst. 4 zákona o státním občanství zohledňovat pouze existenci omluvitelných důvodů, proč se stěžovatelé a) a b) nenaučili dostatečně český jazyk, a nikoliv celkovou situaci rodiny. Tento argument dle stěžovatelů odráží systematické podceňování významu délky pobytu jakožto faktoru hodného ochrany ze strany cizineckého práva, k němuž česká správní i soudní praxe inklinuje. Délka pobytu je přitom dle mezinárodních smluv i dle práva EU považována za klíčový faktor z hlediska práva na soukromý život a integrace cizince do hostitelské společnosti. Uvedený přístup se projevil i v tomto případě, když se městský soud v bodu 39 napadeného rozsudku ztotožnil se závěrem, že pro stěžovatele a) a b) je vzhledem k jejich věku osvojení cizího jazyka obtížné, ovšem před 10 lety tomu tak ještě být nemuselo. Stěžovatelé a) a b) v budoucnu vysoce pravděpodobně svou úroveň češtiny již zásadním způsobem nezlepší, přičemž celá rodina bude pravděpodobně navždy žít v České republice. Stěžovatelé a) a b) zde tedy budou po zbytek života pobývat v postavení cizinců. Je otázkou, zda tato skutečnost není v rozporu se smyslem právních předpisů o státním občanství. Dle stěžovatelů měly být zkoumány důvody, pro které si v dostatečné míře neosvojili český jazyk. Je na žalovaném, jaká délka pobytu převáží nad nedostatečnou znalostí češtiny, délku pobytu však nelze obracet v neprospěch stěžovatelů.

[18] Pokud jde o skutečnost, že stěžovatelé neuvedli důvody hodné zvláštního zřetele v žádosti o prominutí splnění podmínky, nýbrž až v rozkladu, zdůraznili stěžovatelé, že žalovaný své zamítavé rozhodnutí nepostavil na § 82 odst. 4 správního řádu, nýbrž na chybném výkladu pojmu „*případy hodné zvláštního zřetele*“. Většina rozhodných skutečností navíc byla patrná ze spisu již v první instanci. Postup dle § 11 odst. 4 zákona o státním občanství přitom není podmíněn žádostí žadatele.

[19] Stěžovatelé a) a b) dále namítají, že trvají na tom, že způsob, jakým byla posouzena jejich znalost českého jazyka, je nepřesvědčivý a zakládá se na nesprávném právním závěru, že základní znalost češtiny je znalostí vyšší než komunikace v běžných životních situacích. Oba tyto pojmy jsou dle stěžovatelů zcela vágní stejně jako formulace vyhlášky č. 137/1993 Sb. Posouzení znalosti českého jazyka dle těchto vágních pojmů, navíc osobami bez speciální jazykovědné kompetence, nemůže splňovat požadavky § 3 ani § 68 odst. 3 správního řádu. Tento názor potvrzuje mimo jiné i skutečnost, že na základě nových právních předpisů o státním občanství, účinných od 1. 1. 2014, posuzuje jazykové znalosti žadatelů Univerzita Karlova a je stanoveno jasné kritérium, totiž úroveň B1. Při aplikaci zákona o státním občanství je třeba zohlednit zásadu *in dubio mitius*. Dále na podporu uvedeného názoru stěžovatelé odkázali na důvodovou zprávu k zákonu o státním občanství a zdůraznili, že zvládli absolvovat celé řízení o udělení státního občanství bez tlumočení, čímž je prokázáno, že základní znalost českého jazyka splňují. Závěrem

poukázali na rozpornost napadeného rozsudku spočívající v tom, že v bodu 28 na jednu stranu konstatuje, že stěžovatelé a) a b) absolutně neporozuměli předloženému textu z denního tisku, ovšem na druhou stranu argumentuje tím, že bez námitek podepsali protokol, tedy text, který je zřejmě spíše obtížnější než článek z denního tisku.

[20] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil, pouze Nejvyšší správní soud vyrozuměl o tom, že stěžovatel c) nabyl dne 4. 3. 2020 státní občanství České republiky prohlášením na základě § 35 současného zákona o státním občanství.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[21] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnými osobami, neboť stěžovatelé byli účastníky řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jsou zastoupeni advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Skutečnost, že se stěžovatel c) stal v průběhu řízení před Nejvyšším správním soudem státním občanem ČR, jak výše uvedeno, má samozřejmě zásadní význam pro případné pokračování ve správním řízení o jeho žádosti o udělení státního občanství, jež byla posuzována v nynější věci, nezakládá však sama o sobě důvod pro zastavení řízení o jeho kasační stížnosti nebo pro její odmítnutí Nejvyšším správním soudem.

[22] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[23] Kasační argumentaci lze v podstatě rozdělit na dvě části. Stěžovatelé na jednu stranu brojí proti způsobu, jakým byla posouzena jejich znalost českého jazyka, na druhé straně namítají, že žalovaný i městský soud vyložili příliš restriktivně předpoklady pro prominutí podmínky prokázání této znalosti, v důsledku čehož dospěli k závěru, že u stěžovatelů nejsou tyto předpoklady naplněny.

[24] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami směřujícími proti způsobu posouzení jazykových znalostí stěžovatelů a) a b).

[25] Dle § 7 odst. 1 zákona o státním občanství státní občanství lze na žádost udělit fyzické osobě, která splňuje současně tyto podmínky: a) má na území České republiky ke dni podání žádosti po dobu nejméně pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se zde převážně zdržuje, b) prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbyde dosavadní státní občanství, nebo prokáže, že pozbyla dosavadní státní občanství, nejde-li o bezdomovce nebo osobu s přiznaným postavením uprchlíka na území České republiky, c) nebyla v posledních pěti letech pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin, d) prokáže znalost českého jazyka a e) plní povinnosti vyplývající z ustanovení zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt a vstup cizinců na území České republiky,

pokračování

povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, daně, odvody a poplatky.

[26] Dle § 10 odst. 2 první a druhé věty zákona o státním občanství se žádost podává u úřadu (u krajského úřadu, v hlavním městě Praze u úřadu městské části určené Statutem hlavního města Prahy, ve městech Brno, Ostrava a Plzeň u magistrátů těchto měst) příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele. Úřad ověří pohovorem se žadatelem jeho znalost českého jazyka a o výsledku učiní záznam do spisu.

[27] Dle § 7 odst. 3 zákona o státním občanství Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanoví obecně závazným právním předpisem kritéria pro prokazování znalostí českého jazyka podle odstavce 1 písm. d) téhož zákona.

[28] Dle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 137/1993 Sb. žadatel o udělení státního občanství České republiky prokáže pohovorem znalost českého jazyka, jestliže a) je schopen plynně a jazykově správně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života, b) umí ústně sdělit obsah textu z denního tisku.

[29] Se stěžovateli lze souhlasit v tom, že požadavky na znalost českého jazyka byly v § 1 odst. 1 vyhlášky č. 137/1993 Sb. formulovány velmi stručně za použití neurčitých právních pojmů, což nepochybně mohlo v konkrétních případech vyvolávat pochybnosti o tom, zda tyto požadavky byly naplněny či nikoliv, neboť prostor pro interpretaci těchto kritérií byl značně široký. V tomto kontextu je však třeba poznamenat, že jazykové znalosti osob lze již z povahy věci stěží hodnotit na základě zcela exaktních, objektivně měřitelných parametrů. Konečně i obecně uznávaný Společný evropský referenční rámec pro jazyky, na jehož základě se jazykové schopnosti žadatelů posuzují dle aktuálně účinné právní úpravy (srov. § 2 vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 433/2013 Sb., o prokazování znalosti českého jazyka a českých reálií pro účely udělování státního občanství České republiky), používá subjektivní kritéria hodnocení, byť jsou nepochybně vymezena nesrovnatelně podrobněji a přesněji, než je tomu v případě vyhlášky č. 137/1993 Sb. I přes veškerou neurčitost kritérií stanovených vyhláškou č. 137/1993 Sb. však lze v praxi rozeznat konkrétní případy, kdy tato kritéria, ani přes jejich výklad ve prospěch žadatele, rozhodně naplněna nebyla. Tak je tomu i v nyní posuzované věci. Z protokolů o pohovorech konaných dne 18. 12. 2013, kterými příslušní pracovníci Krajského úřadu Ústeckého kraje ověřovali jazykové znalosti stěžovatelů a) a b), vyplývá, že ani jeden z nich nereprodukoval obsahově správně předložený článek z denního tisku, tedy stěžovatelé jednoznačně nenaplnili požadavek formulovaný v § 1 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 137/1993 Sb. Stěžovatelé tyto protokoly podepsali a ani později v řízení nijak nerozporovali jejich obsah. Navíc dle protokolu o úkonech provedených žalovaným za osobní účasti stěžovatelů dne 8. 12. 2014 byl stěžovateli a) předložen tentýž text, přičemž ani tentokrát nebyl schopen ho ani přibližně reprodukovat, přestože uvedl, že ve směnárně hovoří česky s desítkami lidí denně a že navštěvuje po dobu tří měsíců kurs českého jazyka. Stěžovatelka b) během tohoto pohovoru uznala, že neumí česky příliš číst ani psát. Stěžovatelé zakládají svá tvrzení o tom, že požadavek stanovený v § 7 odst. 1 písm. d) zákona o státním občanství splňují, pouze na skutečnosti, že zvládli absolvovat řízení o udělení státního občanství bez pomoci tlumočníka. Tato skutečnost však sama o sobě nemůže prokázat naplnění podmínky pro udělení státního občanství stanovené v § 7 odst. 1 písm. d) zákona

o státním občanství. Opačný závěr by popíral smysl § 10 odst. 2 a § 7 odst. 3 zákona o státním občanství, které zjevně předpokládaly posouzení jazykových znalostí žadatelů ze strany správních orgánů.

[30] Pokud jde o kvalifikaci pracovníků krajských úřadů, kteří na základě § 10 odst. 2 zákona o státním občanství ověřovali jazykové znalosti žadatelů, lze souhlasit se závěrem, že pro tuto činnost nebylo třeba zvláštního lingvistického vzdělání, neboť takový požadavek nevyplýval ze zákona, citované vyhlášky ani ze samotné povahy této činnosti. Pracovník úřadu ověřoval pouze to, zda žadatelova znalost českého jazyka odpovídala požadavkům specifikovaným ve vyhlášce č. 137/1993 Sb., tedy zda byl schopen plynně a jazykově správně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života a zda uměl ústně sdělit obsah textu z denního tisku. Uvedené požadavky je samozřejmě třeba vykládat v souladu s účelem § 7 odst. 1 písm. d) zákona o státním občanství, který je zřejmý i z důvodové zprávy k tomuto ustanovení: „*Vychází se při tom z předpokladu, že by se státní občan České republiky měl umět alespoň dohovorit s ostatními občany českým jazykem.*“ Od žadatele tedy skutečně nebylo možné požadovat, aby jeho projev v českém jazyce co do plynulosti a jazykové správnosti odpovídal úrovni rodilého mluvčího či byl dokonce absolutně bezchybný. Pracovník provádějící pohovor tedy nemusel a ani neměl zohledňovat drobné nedostatky jazykového projevu žadatele či dokonce posuzovat jazykovou správnost zvolených formulací v případech, které by mohly být předmětem diskuse i mezi odborníky, jak naznačují stěžovatelé. Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že argumentace ministra vnitra i městského soudu, kteří operují obraty jako je „*základní znalost češtiny*“ a „*komunikace v běžných životních situacích*“, které nejsou obsaženy v zákoně a které se snaží vzájemně porovnávat, je do jisté míry matoucí. Klíčový závěr o tom, že pro posouzení skutečnosti, zda žadatelova znalost českého jazyka odpovídala požadavkům specifikovaným ve vyhlášce č. 137/1993 Sb., nebylo třeba zvláštního jazykovědného vzdělání, je však věcně správný.

[31] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval námitkami směřujícími proti výkladu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství žalovaným a městským soudem.

[32] Dle § 11 odst. 4 zákona o státním občanství ministerstvo může dále v případech hodných zvláštního zřetele prominout i podmínku stanovenou v § 7 odst. 1 písm. d) a e) zákona.

[33] Nejvyšší správní soud nejprve předesílá, že si je vědom toho, že citovaný § 11 odst. 4 zákona o státním občanství obsahoval kombinaci neurčitého právního pojmu („případ hodný zvláštního zřetele“) a správního uvážení, na prominutí dané podmínky pro udělení státního občanství tedy nebyl právní nárok a toto ustanovení naopak poskytovalo široký prostor pro úvahu ohledně případných důvodů tohoto prominutí, navíc i v případě splnění všech zákonných podmínek nebyl dle § 7 odst. 1 zákona o státním občanství na udělení občanství právní nárok, i v takovém případě podléhala žádost správnímu uvážení žalovaného, jemuž odpovídal rovněž zúžený prostor pro přezkoumání takové úvahy správním soudem, jehož úkolem není nahrazovat úvahu správního orgánu úvahou vlastní. Jak však vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a jak upozorňují též stěžovatelé, ani v takovém případě není prostor pro úvahu správního orgánu neomezený, je limitován především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně

pokračování

zakotvených náležitostí demokratického a právního státu. Již v usnesení ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002 – 42, publ. pod č. 906/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz), rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k této otázce právě ve vztahu k limitům správního uvážení žalovaného při posuzování žádostí o udělení státního občanství a k rozsahu jeho přezkoumání správními soudy konstatoval:

„Správní uvážení je v první řadě vždy limitováno principy vyplývajícími z ústavního pořádku České republiky; z nich lze vyvodit, že i tam, kde vydání rozhodnutí závisí toliko na uvážení správního orgánu, je tento orgán omezen zákazem libovůle, příkazem rozhodovat v obdobných věcech obdobně a ve stejných věcech stejně (různost rozhodování ve stejných či obdobných věcech může být právě projevem ústavně reprobované libovůle), tj. principem rovnosti, zákazem diskriminace, příkazem zachovávat lidskou důstojnost, jakož i povinností výslovně uvést, jaká kritéria v rámci své úvahy použil, jaké důkazní prostředky si opatřil, jaké důkazy provedl a jak je hodnotil, a k jakým skutkovým a právním závěrům dospěl. V této souvislosti je namístě poukázat i na Doporučení Rady ministrů Rady Evropy č. (80) 2, týkající se výkonu správního uvážení správními orgány, které upravuje řadu požadavků na výkon správního uvážení (zákaz sledovat jiný účel než ten, pro který byla diskreční pravomoc stanovena; objektivnost a nestrannost; rovnost a zákaz diskriminace; proporcionalita mezi negativními dopady rozhodnutí na práva, svobody a zájmy osoby, a sledovaným účelem), jakož i požadavek na přezkum zákonnosti správního uvážení soudem nebo jiným nezávislým orgánem.

Každé správní uvážení – i to, jež se (pouze) na úrovni obecního zákona jeví jako neomezené či absolutní – tedy má své meze. I u něj proto správní soud zkoumá nejen to, zda jej správní orgán nezneužil, ale i to, zda jeho meze nepřekročil (opětovně se přitom zdůrazňuje, že neomezené správní uvážení v moderním právním státě neexistuje; věc nelze konstruovat ani tak, že je neomezené pouze na úrovni obecního zákona, neboť nelze od sebe uměle odrhovat jednoduché právo od práva ústavního; ústava již dávno není pouhým monologem ústavodárce). Správní soud samozřejmě nepřezkoumává pouze zneužití správního uvážení či překročení jeho mezí ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s., nýbrž i to, zda řízení předcházející vydání napadenému rozhodnutí proběhlo v souladu se zákonem, tj. zda v něm byla respektována všechna procesní práva žalobce (...).“

[34] V tomto rámci je dále třeba poznamenat, že závěry městského soudu uvedené v bodu 35 napadeného rozsudku jsou skutečně vzájemně rozporné a obtížně srozumitelné, neboť městský soud na jednu stranu uzavírá, že „prominutí splnění podmínky znalosti jazyka dle ustanovení § 11 odst. 4 zákona o státním občanství nemusí být ve vazbě na podmínku dle § 7 odst. 1 písm. d) zákona“, na druhou stranu však vyžaduje, aby mezi důvodem zakládajícím „případ hodný zvláštního zřetele“ a podmínkou, která má být prominuta, existovala dokonce příčinná souvislost. Z rozsudku jako celku je však patrné, že se městský soud přiklonil k úzkému výkladu uvedeného ustanovení použitému žalovaným (popřípadě jej ještě zúžil), když v bodu 37 rozsudku dospěl k závěru, že zdravotní postižení by mohlo představovat důvod pro prominutí podmínky znalosti českého jazyka pouze v případě žadatele, který usiluje o prominutí této podmínky, nikoliv u členů jeho rodiny.

[35] Uvedený výklad, podle něhož by důvody, na jejichž základě je posuzovaný případ ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství hoden zvláštního zřetele, měly být „v příčinném vztahu“ (slovy městského soudu v „*příčinné souvislosti*“) s podmínkou, jejížž prominutí se žadatel domáhá, však nelze považovat za správný.

[36] Stěžovatelům lze dát zapravdu v tom, že judikatura vztahující se k výkladu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství neodpovídá jednoznačně na otázku, zda mezi promíjenou podmínkou a důvodem jejího prominutí musí existovat příčinná souvislost, resp. přinejmenším úzká vazba, či nikoliv. Odkaz městského soudu na „*rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2016, č. j. 9 A 16/2013 – 36*“ je zjevně chybný, ani z kontextu rozhodnutí městského soudu nelze dovodit, na jaký rozsudek chtěl městský soud ve skutečnosti odkázat. Lze však poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2009, č. j. 5 As 39/2009 – 81, v němž Nejvyšší správní soud vytkl žalovanému, že v případě, kdy zamítl žádost o udělení státního občanství na základě nesplnění podmínky obsažené v § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství, nehodnotil s ohledem na § 11 odst. 4 uvedeného zákona to, že žadatel byl osobou bez státního občanství, do České republiky přijel na pozvání české vlády v rámci přesídlovací akce pro volyňské Čechy a trvale žil v České republice 14 let; uvedené skutečnosti přitom v předmětném případě nebyly v příčinné souvislosti či v jiném úzkém vztahu s podmínkou, jejížž prominutí se žadatel domáhal.

[37] Rovněž pokud jde o jazykový výklad daného ustanovení, lze souhlasit se stěžovateli. Žalovaný i městský soud v průběhu celého řízení pracují s pojmem „*důvody hodné zvláštního zřetele*“, ačkoli toto ustanovení hovoří o „*případech hodných zvláštního zřetele*“. Z této formulace lze usoudit, že směřuje k posouzení „*případu*“ jako celku, nikoliv k zohlednění určitých dílčích skutečností, tím spíše ne pouze skutečností, které jsou v příčinném vztahu s podmínkou, jejížž prominutí se žadatel domáhá.

[38] Systematický výklad samotného zákona o státním občanství obsah pojmu „*případy hodné zvláštního zřetele*“ nijak neosvětluje. Argumentují-li stěžovatelé systematickou současnou zákona o státním občanství, který již v samotném § 14 odst. 4 zprošťuje povinnosti prokázat znalost českého jazyka mj. žadatele mladší 15 let nebo starší 65 let a žadatele s tělesným nebo mentálním postižením, které jim znemožňuje osvojit si znalost českého jazyka, přičemž v § 15 odst. 3 téhož zákona zakotvuje navíc možnost prominout uvedenou podmínku rovněž z důvodů hodných zvláštního zřetele, je třeba uvést, že tato skutečnost sama o sobě znamená pouze to, že pojem „*důvody hodné zvláštního zřetele*“ má postihnout i další mimořádné okolnosti nevyjmenované v § 14 odst. 4 uvedeného zákona. Ze samotné popsané systematiky však nelze dovodit, zda má jít pouze o okolnosti, pro které žadatel nebyl objektivně, bez svého zavinění, schopen splnit příslušnou podmínku, či širší okruh skutečností, jak tvrdí stěžovatelé. Kromě věku a zdravotního stavu žadatele si totiž jistě lze představit řadu dalších okolností, které mu mohou objektivně znemožnit, resp. výrazně ztížit osvojení si českého jazyka na potřebné úrovni (např. značná odlišnost rodného jazyka žadatele, včetně používaného písma, od češtiny a české formy latinky; to je ostatně případ stěžovatelů, u nichž lze předpokládat, že jejich rodným jazykem je arabština, tedy jazyk nikoliv indoevropského původu, který je psaný zcela odlišným písmem, než je latinka). Nelze tedy než uzavřít, že systematický výklad neposkytuje jednoznačnou odpověď na otázku, zda mezi promíjenou podmínkou a důvody, pro které

pokračování

se žadatel domáhal jejího prominutí na základě § 11 odst. 4 zákona o státním občanství, musela existovat příčinná souvislost, resp. jiná úzká vazba, či nikoliv.

[39] Smyslem daného ustanovení bylo však v každém případě odstranění přílišné tvrdosti zákona, ta přitom může spočívat nejen ve skutečnosti, že žadatel nesplnil některou ze zákonem požadovaných podmínek z omluvitelných důvodů (jak předpokládá výklad podaný městským soudem a žalovaným), ale např. rovněž v dopadu neprominutí podmínky do života žadatele. V tomto kontextu lze odkázat na komentářovou literaturu k předmětnému ustanovení (VALÁŠEK, Miloš, KUČERA, Viktor. *Státní občanství: komentář: zákon o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky a vybrané související právní předpisy a mezinárodní dokumenty (podle stavu k 1. 9. 2006)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-625-3.): „Prominutí podmínky prokázání znalosti českého jazyka a podmínky plnění povinnosti vyplývající z ustanovení zvláštního právního předpisu upravujícího pobyt a vstup cizinců na území ČR, povinnosti vyplývající ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění, sociální zabezpečení, důchodové pojištění, daně, odvody a poplatky je možné pouze v případech hodných zvláštního zřetele. Co se rozumí těmito případy, sice není v zákoně nijak blíže specifikováno, ale je zřejmé, že se jedná o výjimečné případy, k jejichž posouzení je třeba přistupovat velmi citlivě. Bezvýhradné lpění na splnění některé z těchto podmínek by mohlo znamenat nepřiměřený zásah do života cizince, a proto je třeba, aby Ministerstvo vnitra posoudilo všechny okolnosti a důvody vedoucí k nesplnění dané podmínky, jakož i důsledky jejího případného neprominutí.“ Rovněž z teleologického hlediska je tedy třeba odmítnout restriktivní výklad tohoto ustanovení podaný městským soudem a žalovaným.

[40] Z výše uvedeného vyplývá, že na základě kombinace jazykového a teleologického výkladu zákona s přihlédnutím k dosavadnímu stavu judikatury lze uzavřít, že při posuzování otázky, zda se jedná o případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství, bylo třeba posoudit tento případ jako celek a zvážit, zda by s ohledem na veškeré jeho okolnosti nebylo nepřiměřeně tvrdé trvat na bezvýhradném splnění podmínek stanovených v § 7 odst. 1 písm. d) a e) zákona o státním občanství. Je přitom třeba zohlednit nejen příčiny nesplnění podmínky, jejíhož prominutí se žadatel domáhá, ale i důsledky jejího případného neprominutí.

[41] Stěžovatelé mají za to, že v rámci posouzení jejich případu z pohledu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství měla být v jejich prospěch zohledněna délka jejich pobytu na území České republiky a dále to, že celé rodině byl v ČR (právě žalovaným) udělen azyl, že stěžovatelka b) a stěžovatel c) se v minulosti stali oběťmi zvláště cizinecké policie, a že, podle jejich tvrzení, v důsledku této zvláště, stěžovatel c) trpí závažným onemocněním a je odkázán na specializovanou lékařskou péči, za kterou musí cestovat do zahraničí. Všechny uvedené skutečnosti přitom stěžovatelé a) a b) uvedli ve svých životopisech založených ve správním spise, žalovaný o nich tedy věděl již v průběhu řízení v prvním stupni, tudíž k nim při rozhodování měl a mohl přihlédnout. Nejvyšší správní soud považuje za vhodné se k zohlednění některých z uvedených okolností vyjádřit podrobněji.

[42] Pokud jde o skutečnost, že stěžovatelům byl v České republice udělen azyl, je třeba upozornit na závazky plynoucí pro Českou republiku z mezinárodních smluv, kterými je vázána.

[43] Čl. 34 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (publ. pod č. 208/1993 Sb., dále jen „Ženevská úmluva“) stanoví: *„Smluvní státy se zavazují co nejvíce usnadňovat uprchlíkům asimilaci a udělení státního občanství. Vyvinou zejména veškerou snahu o urychlení řízení o udělení státního občanství a o co možná největší snížení poplatků a nákladů tohoto řízení.“*

[44] Dle čl. 6 odst. 4 písm. g) Evropské úmluvy o státním občanství (publ. pod č. 76/2004 Sb.m.s.) každý smluvní stát ve svém vnitrostátním právu usnadní nabývání státního občanství osobám bez státní příslušnosti a osobám se statutem uprchlíka oprávněně a obvykle pobývajícím na jeho území.

[45] Z uvedených ustanovení mezinárodního práva je zřejmé, že v případě osob, které na území České republiky pobývají na základě uděleného azylu, je zvýšený zájem na tom, aby jim bylo umožněno nabýt státní občanství. Je tomu tak především z toho důvodu, že azylant (resp. slovy Ženevské úmluvy uznaný uprchlík) nemůže z pochopitelných důvodů požívat ochrany země svého původu, v tomto směru je tedy v obdobném postavení jako apatrida. Naopak, pokud by uprchlík (azylant) dobrovolně znovu využil ochrany státu, jehož je státním občanem, naplnil by tím důvody jedné z cesačních klauzulí [srov. § 17 odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), čl. 1C odst. 1 Ženevské úmluvy nebo čl. 11 odst. 1 písm. a) směrnice 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepřelované znění) (tzv. kvalifikační směrnice)], tedy důvody k odnětí azylu, resp. postavení uprchlíka. Již jen tato skutečnost v podstatě znemožňuje uprchlíkům obstarat si např. nezbytné doklady od orgánů země původu, včetně zastupitelského úřadu dané země v hostitelském státě. Byť je jistě pravdou, jak uváděl žalovaný, resp. ministr vnitra, že již samotné postavení azylanta zajišťuje stěžovatelům trvalý pobyt na území ČR (§ 76 zákona o azylu) a s ním spojená práva, která mu umožňují zajistit si základní životní potřeby na území ČR, a má též nárok na vydání průkazu o povolení k pobytu (§ 59 až § 60 zákona o azylu) a cestovního dokladu (§ 61 až § 64 zákona o azylu), které mu umožňují rovněž cestování do zahraničí, přesto lze konstatovat, že nabytí státního občanství ČR by azylantovi i v daném ohledu značně zjednodušilo situaci.

[46] Ani skutečnost, že povinnosti prokázat znalost českého jazyka dle § 7 odst. 1 písm. d) zákona o státním občanství nebyla osoba s přiznaným postavením uprchlíka (azylem) na území ČR bez dalšího zproštěna, jako tomu bylo u podmínky pozbytí dosavadního občanství dle § 7 odst. 1 písm. b) zákona o státním občanství (tato podmínka v každém případě nebyla u žádostí podaných před 1. 1. 2014, ale posuzovaných až po tomto datu nadále vyžadována – viz zmiňované přechodné ustanovení § 74 současného zákona o státním občanství), ani skutečnost, že přiznání postavení uprchlíka (azylu) zákon o státním občanství výslovně nezmiňoval jakožto možný důvod pro prominutí podmínky prokázání znalosti českého jazyka, jako tomu bylo u podmínky pěti let povoleného trvalého pobytu dle § 7 odst. 1 písm. a) zákona o státním občanství [k tomu srov. § 11 odst. 1 písm. h) zákona o státním občanství], nebránila tomu, aby postavení uprchlíka bylo při rozhodování o možném prominutí podmínky znalosti českého jazyka takovému cizinci řádně zohledněno a byla mu přisouzena patřičná váha. I tím, že uprchlík má např. po

pokračování

udělení azylu přístup do státního integračního programu (§ 68 až § 70 zákona o azylu), český právní řád vyjadřuje, že ČR jakožto signatář Ženevské úmluvy má zájem na plné integraci státem uznaného uprchlíka do společnosti hostitelské země, která by měla být, má-li o to uprchlík zájem a nedojde-li z některého z taxativně vymezených důvodů k ukončení mezinárodní ochrany, završena jeho naturalizací v hostitelské zemi. Tuto zcela zásadní skutečnost je tedy třeba vzít v potaz při posuzování daného případu z pohledu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství.

[47] Pokud jde o zohlednění délky pobytu stěžovatelů na území České republiky, je třeba ji hodnotit v kontextu celé posuzované věci. Je pravdou, že skutečnost, že si stěžovatelé a) a b) ani přes délku svého pobytu neosvojili znalost českého jazyka na úrovni požadované zákonem o státním občanství, resp. vyhláškou č. 137/1993 Sb., může svědčit o jejich nedostatečné integraci do zdejší společnosti, neboť znalost jazyka většinové společnosti a schopnost se jím dorozumět je nepochybně zásadním předpokladem integrace cizince do společnosti hostitelského státu a současně i jejím dokladem. Na druhou stranu je však třeba dodat, že již z toho, že zákon o státním občanství umožňuje v určitých případech udělit státní občanství i osobě, která český jazyk na požadované úrovni neovládá, lze usoudit, že k vysoké úrovni integrace cizince do zdejší společnosti může dojít i přes jeho nedostatečnou znalost českého jazyka. Zejména v případech žadatelů vyššího věku, u nichž nelze předpokládat další zásadní zlepšení znalosti českého jazyka, zvláště pak, pokud jako stěžovatelé, hovoří jazykem od češtiny velmi vzdáleným, který používá též velmi odlišné písmo, je tedy třeba míru jejich integrace hodnotit rovněž s ohledem na další skutečnosti. Délka pobytu žadatelů na území České republiky v takovém případě svědčí spíše v jejich prospěch, neboť v důsledku dlouhodobého pobytu na území hostitelského státu se u žadatele i přes přetrvávající jazykovou bariéru vyvíjejí sociální, ekonomické a kulturní vazby na zdejší území a společnost, které jej začleňují do společnosti a zasluhují ochranu. Je samozřejmě na žalovaném, aby posoudil, zda délka pobytu žadatele na území České republiky a další okolnosti konkrétního případu odůvodňují prominutí podmínky stanovené v § 7 odst. 1 písm. d) zákona o státním občanství, faktor plynutí času, respektive délky pobytu žadatele na území České republiky však nelze vnímat jednostranně k jeho tíži pouze proto, že si ani přes svou dlouhodobou přítomnost zde neosvojil znalost českého jazyka na požadované úrovni.

IV.

Závěr a náklady řízení

[48] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek městského soudu. Zruší-li přitom Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu, a pokud již v řízení před krajským (městským) soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského (městského) soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.). V dané věci se vady, pro něž je rozsudek městského soudu rušen, týkaly již rozhodnutí ministra vnitra. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí ministra vnitra ze dne 19. 2. 2016, č. j. MV-156398-4/VS-2015, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem

v tomto zrušujícím rozsudku. Nejvyšší správní soud znovu opakuje, že v dalším řízení je žalovaný povinen při rozhodování, zda se jedná o případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství, posoudit danou věc jako celek a zvážit, zda s ohledem na veškeré její okolnosti není nepřiměřeně tvrdé trvat na splnění podmínky stanovené v § 7 odst. 1 písm. d) tohoto zákona. Přitom je povinen zohlednit nejen příčiny nesplnění uvedené podmínky ze strany stěžovatelů a) a b), ale i důsledky jejího případného neprominutí a s ohledem na zásadu jednotného státního občanství rodičů a dětí, jíž se žalovaný dovolával v předchozím řízení, rovněž i novou skutečnost, tedy že stěžovatel c) nabyt dne 4. 3. 2020 státní občanství České republiky prohlášením na základě § 35 současného zákona o státním občanství, přičemž je pravděpodobné, že obdobným způsobem nabudou po dosažení zletilosti státní občanství ČR i stěžovatelky d) a e), pokud jim nebude uděleno dříve.

[49] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (městským) soudem. Stěžovatelé měli ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. jim tedy přísluší vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.

[50] Stěžovatelé v řízení před městským soudem a v řízení o kasační stížnosti vynaložili pouze náklady na své právní zastoupení, neboť od poplatkové povinnosti byli osvobozeni. V řízení před městským soudem i před Nejvyšším správním soudem byli zastoupeni advokátem Mgr. Pavlem Čížinským, proto jim náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[51] Náklady stěžovatelů za řízení o žalobě spočívají v částce odpovídající odměně advokáta za zastupování, která činí u každého ze stěžovatelů 3 x 3100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast na jednání [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu], přičemž se v souladu s § 12 odst. 4 advokátního tarifu tato částka snižuje o 20 %, a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 3 x 300 Kč za tři úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovateli na jejich zastoupení v řízení před městským soudem činí 38 100 Kč.

[52] Dále stěžovatelům přísluší vůči žalovanému náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby u každého ze stěžovatelů, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], snížené v souladu s § 12 odst. 4 advokátního tarifu o 20 %, a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Náklady vynaložené stěžovateli na jejich zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem tak činí 12 700 Kč.

[53] Celkem tedy přísluší stěžovatelům náhrada nákladů řízení ve výši 50 800 Kč. K její úhradě stanovil Nejvyšší správní soud žalovanému přiměřenou lhůtu.

pokračování

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu